

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2019 V PREŠOVSKOM KRAJI

Andrej Gubka

Gubka, A.: Forest health in Prešov region in 2019. APOL, 2020, vol. 1, no. 2, p. 201–203.

Abstract: Forests in Prešov region are affected mainly by windstorms and bark beetles. From 2015 are damages in this region continuously decreasing. Volume of accidental felling in 2019 were 535 626 m³ what were 33.7% of whole cutting in this region. Mostly damaged forests are in Kežmarok, Poprad, Levoča and Stará Lubovňa districts.

Key words: windstorm; bark beetles; accidental felling

Zhodnotenie zdravotného stavu porastov v roku 2019

Zdravotný stav porastov v Prešovskom kraji sa od roku 2015 postupne zlepšuje o čom svedčí aj objem náhodnej ťažby v porastoch, ktorý dosiahol v roku 2019 hodnotu 535 626 m³, čo je oproti roku 2018 (661 tis. m³) značný pokles. Podiel náhodnej ťažby na celkovej ťažbe tak dosiahol hodnotu 33,7 %, čím sme sa dostali na úroveň roku 2012. Menší podiel náhodnej ťažby na celkovej ťažbe sme zaznamenali naposledy v roku 1996 (27,4 %).

Najväčšie škody boli na ihličnatej hmote (457 869 m³), menšie na listnatej (77 757 m³). Najväčší podiel na poškodení porastov v ihličnatých porastoch majú biotické škodlivé činitele (255 186 m³) a predovšetkým lykožrút smrekový (244 369 m³). Významný vplyv majú aj abiotické škodlivé činitele, ktoré poškodili 198 863 m³. Najväčšie škody z abiotických činiteľov v ihličnatých porastoch spôsobil vietor (193 835 m³). Listnaté porasty boli najviac poškodzované abiotickými činiteľmi (66 552 m³), pričom vietor poškodil až 63 084 m³ drevnej hmoty. Z biotických škodlivých činiteľov (9 946 m³) spôsobovali v listnatých porastoch najväčšie škody hubové patogény (7 848 m³).

Kalamitný stav podkôrneho hmyzu v smrekových porastoch významne ovplyvňuje škody v jednotlivých okresoch. Kežmarok, Levoča, Poprad a Stará Lubovňa sú tak okresy s najväčším podielom náhodnej ťažby na celkovej ťažbe v Prešovskom kraji. V okrese Poprad bol podiel náhodnej ťažby (286 373 m³) na celkovej ťažbe 77,1 %. V okrese Kežmarok bol podiel náhodnej ťažby (41 897 m³) na celkovej až 82 %. Za týmito okresmi nezaostáva ani okres Levoča (21 404 m³) s podielom náhodnej ťažby 61,1 % a okres Stará Lubovňa, kde podiel náhodnej ťažby (50 079 m³) na celkovej predstavuje až 55,3 %.

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Prešovského kraja v roku 2019**Table 1.** Occurrence of harmful factors in the forests of the Prešov Region in 2019.

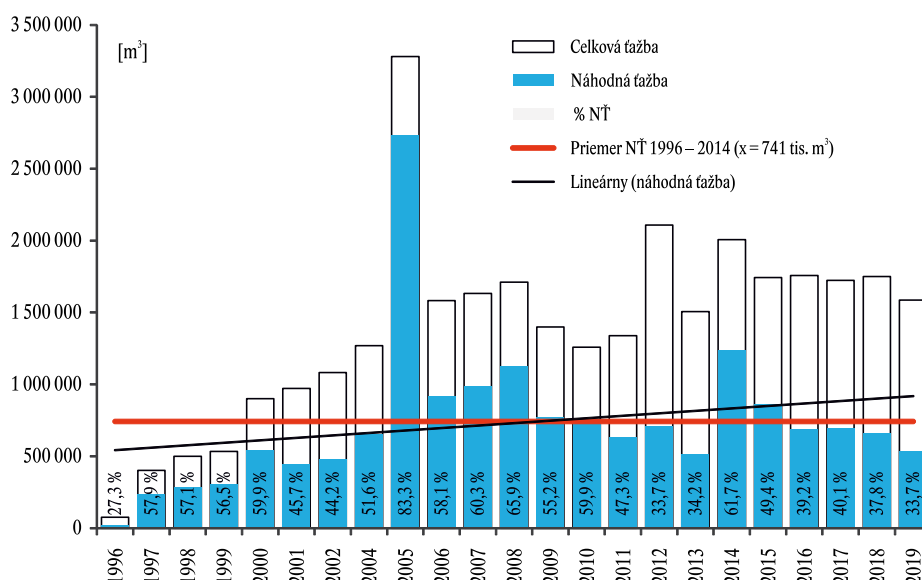
Činitele	Dreviny		
	Ihličnaté	Listnaté [m ³]	Spolu
Abiotické škodlivé činitele	198 863	66 552	265 415
Abiotické činitele	198 863	66 552	265 415
Iné abiotické	617	83	700
Sneh	2 872	535	3 407
Sucho a úpal	1 515	2 850	4 365
Vietor	193 835	63 084	256 919
Záplavy a podmáčanie	24	0	24
Antropogénne škodlivé činitele	3 820	1 259	5 079
Antropogénne činitele	3 820	1 259	5 079
Imisie	2 258	41	2 299
Iné antropogénne	1 181	154	1 335
Odcudzenie dreva	381	641	1 022
Požiare	0	423	423
Biotické škodlivé činitele	255 186	9 946	265 132
Huby	5 712	7 848	13 560
Hniloby	1 317	3 535	4 852
Iné huby	1 803	3 548	5 351
Koreňovka vrstevnatá	169	0	169
Podpňovka	1 145	27	1 172
Rakovina a nekróza kôry	1 020	120	1 140
Tracheomykózy	258	618	876
Ostatné biotické škodlivé činitele	5 105	275	5 380
Hlodavce	50	11	61
Iné biotické	5 003	264	5 267
Obhryz a lúpanie zverou	52	0	52
Podkôrný hmyz	244 369	1 823	246 192
Iný podkôrný hmyz	4 453	1 803	6 256
Lykožrút lesklý	2 223	0	2 223
Lykožrút smrekovcový	320	0	320
Lykožrút smrekový	235 300	0	235 300
Lykožrúty na jedli	916	0	916
Podkôrník dubový	0	20	20
Podkôrníkové na borovici	1 157	0	1 157
Prešovský	457 869	77 757	535 626

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2019 podľa okresov Prešovského kraja**Table 2.** Volume of accidental and total felling in 2019 by districts of the Prešov Region.

Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu		Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu
Bardejov	18 233	10 573	28 806	21,0 %	40 306	96 977	137 283
Humenné	5 455	18 338	23 793	10,8 %	15 426	204 446	219 872
Kežmarok	41 897	942	42 839	82,0 %	51 149	1 098	52 247
Levoča	21 404	796	22 200	61,1 %	34 714	1 624	36 338
Medzilaborce	7 352	8 236	15 588	14,3 %	10 645	98 691	109 336
Poprad	286 373	396	286 769	77,1 %	370 837	1 020	371 857
Prešov	5 164	8 750	13 914	12,2 %	24 692	89 055	113 747
Sabinov	16 383	12 029	28 412	37,5 %	36 637	39 045	75 682
Snina	849	3 126	3 975	3,0 %	7 498	124 750	132 248
Stará Ľubovňa	50 079	2 499	52 578	55,3 %	84 006	11 131	95 137
Stropkov	933	3 283	4 216	7,4 %	2 180	54 422	56 602
Svidník	1 043	4 739	5 782	8,5 %	4 762	63 501	68 263
Vranov nad Topľou	2 704	4 050	6 754	5,7 %	8 242	110 252	118 494
Spolu	457 869	77 757	535 626	33,7 %	691 094	896 012	587 106

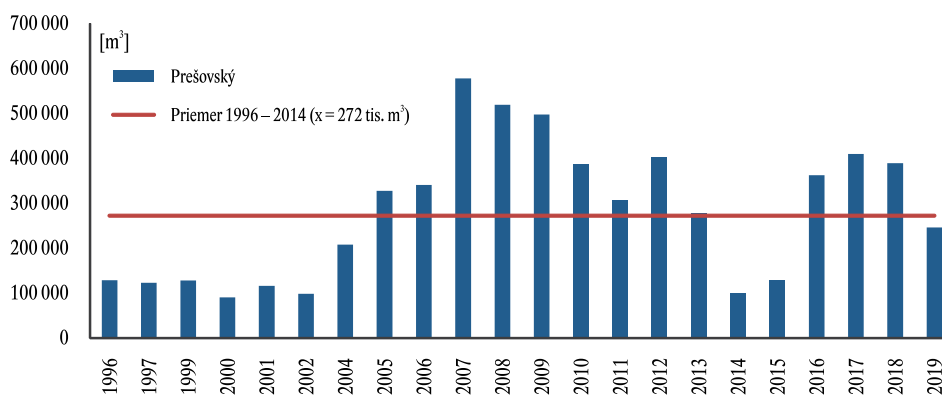
Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Prešovskom kraji

Vzhľadom na pokračujúci pokles náhodných ťažieb v predchádzajúcich rokoch neočakávame významný nárast náhodných ťažieb ani v roku 2020. Nadalej očakávame významný vplyv pôsobenia podkôrného hmyzu v smrekových porastoch.

Obrázok 1. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Prešovskom kraji

Figure 1. Development of the share of accidental felling in total felling in the Prešov Region.

Obrázok 2. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Prešovskom kraji

Figure 2. Development of accidental felling caused by bark beetles and woodboring insects in the Prešov region.

Pod'akovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Práca ďalej vznikla vďaka finančnej podpore z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) pre projekt č. 313011X531 „Rozvoj biologicky a biotechnicky orientovaných systémov ochrany lesov pred domácimi a nepôvodnými (inváznymi) organizmami.“

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochrannárska služba,
Lesnícka 11, 969 23 Banská Štiavnica

e-mail: andrej.gupka@nlcsk.org